

TLAČOVÁ SPRÁVA č. 3

TRANS/MISIE otvoria Košickí mučeníci v centre mesta

Medzinárodný festival umenia má podtitul „1989. Sloboda/Nesloboda“

Výstava o vzťahu módy a umenia Plató Creative Clash a o udalostiach novembra 1989, streetartový workshop, predstavenie pre deti, happening a divadelné predstavenie v uliciach mesta otvoria v nedeľu 8. septembra druhý ročník Medzinárodného festivalu umenia TRANS/MISIE 2019. Organizátorom festivalu, pod záštitou ministerky kultúry SR Ľubice Laššákovej, je Štátne divadlo Košice s podporou Ministerstva kultúry SR. Počas siedmich festivalových dní ožijú mnohé miesta Košíc desiatkami podujatí, ktoré pripravujú umelci zo šiestich krajín. Hlavnou témou festivalu je 30. výročie udalostí roku 1989, čo charakterizuje aj podtitul festivalu: „1989. Sloboda/Nesloboda“.

Festivalové podujatia sa budú odohrávať na rôznych miestach Košíc, na oboch scénach Štátneho divadla Košice, ale aj v priestoroch domácich partnerov festivalu, ktorými sú Bábkové divadlo Košice, Štátna filharmónia Košice, Divadlo Thália, K13 – Košické kultúrne centrá, Východoslovenská galéria, Východoslovenské múzeum, Múzeum Vojtech Löfflera a Tabačka Kulturfabrik. Mnohé z podujatí sa budú odohrávať priamo v uliciach centra mesta a živo bude každý deň aj vo Festivalovom mestečku pri Historickej budove ŠDKE.

Každý z festivalových dní bude patriť umelcom z jednej respektíve dvoch krajín. Úvodný a záverečný deň budú slovenské. V nedeľu 8. septembra festival výstava platformy módných návrhárov Plató Creative Clash. Na svoje si prídu aj deti pri predstavení *Čert a Káča* Bábkového divadla v Košiciach. Podvečer sa v uliciach odohrá divadelný happening *Slobodná zóna*, ktorý špeciálne pre festival pripravuje režisérka Júlia Rázusová. Ešte pred otvorením festivalu bude v historickej divadelnej budove vernisáž výstavy Divadelného ústavu Bratislava *Nežná '89 - Revolúcia, ktorá začala v divadle*. Festival oficiálne otvoria organizátori na Dolnej bráne a súčasťou otvorenia bude aj divadelné predstavenie podľa hry Karola Horáka *Košickí mučeníci*, ktoré sa odohrá na viacerých miestach v centre mesta.

Druhý a tretí deň budú litovsko – ukrajinské respektíve ukrajinsko – litovské. Ich program zastrešovali partneri projektu TRANS/MISIE – Palác kultúry v meste Trakai v Litve a Národné akademické ukrajinské činoherné divadlo Márie Zaňkoveckej z ukrajinského Ľvova. Program festivalového pondelka 9. septembra prinesie výstavy fotografií litovského fotografa Romualdasa Pozerskisa, ktoré mapujú *Baltickú cestu* dvojmiliónovú tichú demonstráciu v troch pobaltských krajinách, počas ktorej vznikla 600 km dlhá ľudská reťaz. Poľské divadlo „ŠTÚDIO“ z litovského Vilniusu prinesie hru *Zápisky dôstojníka Červenej armády* do netradičného priestoru podzemia Východoslovenskej galérie. Milovníci dobrej hudby sa môžu tešiť na koncert litovského zoskupenia *Serenada* a ľvovskí divadelníci odohrajú komediálne predstavenie *History o Ivanovi nájdené v maľovanej truhlici s nápismi*, v ktorom sa spájajú prvky ľudového humoru, piesní aj tancov. Program druhého festivalového dňa uzavrie tanečno-ohňová šou litovského štúdia tanca *Ciutyta*. Program festivalového utorka 10. septembra, otvoria dve úzko súvisiace podujatia v Paláci Knih Panta Rhei. Prvým bude premietanie filmu *Dirigent z gulagu* z produkcie košického štúdia RTVS o známom ukrajinskom dirigentovi žijúcom v Košiciach Levkovi Dohovičovi, na ktoré nadviaže beseda redaktorky RTVS Ľuby Kolovej s týmto významným predstaviteľom ukrajinskej národnostnej menšiny na Slovensku. Divadelné umenie budú v tretí festivalový deň zastupovať dve inscenácie - *Stratení v hmlách*, spoločný projekt dvoch divadiel z Litvy – Kráľovského divadla v Meste Trakai a poľského divadla „ŠTÚDIO“ z Vilniusu a *Katarína* ľvovského divadla, ktorá je scénickou kompozíciou na rovnomennú poému najväčšieho ukrajinského básnika Tarasa Ševčenka.

Program poľského dňa, nad ktorým prevzal záštitu veľvyslanec Poľskej republiky na Slovensku Krzysztof Strzałka, pripravil ďalší z partnerov projektu TRANS/MISIE, divadlo Teatr W. Siemaszkowej z Rzeszowa. V stredu 11. septembra si na svoje prídu milovníci výtvarného umenia, kvalitného tradičného i experimentálneho divadla, ale aj klasickej hudby. Európsku a poľskú grafiku 19. a 20. storočia predstaví Okresné múzeum z Rzeszowa, vidieť budete môcť aj súťažné práce 16. ročníka Bienále divadelného plagátu. Divadlo Teatr Przedmieście z Rzeszowa ponúkne netradičný pohľad na divadelnú klasiku vo svojom *Faustovi*, tanečníci z Teatru W. Siemaszkowej budú experimentovať so svojimi telami v predstavení *Koniec – Začiatok – Soma* a ich hereckí kolegovia prinesú klasiku v podobe divadelného spracovania svetovej klasiky *Majster a Margaréta* z pera Michaila Bulgakova. Nasledovať bude koncert Podkarpatskej filharmónie Artura Malawskiego z Rzeszowa, ktorá uvedie diela zakladateľa poľskej národnej hudby

Stanislawa Moniuszka. Poľský deň na festivale uzavrie koncert židovských piesní *Lechaim!* v podaní herečky Teatru im. Wandy Siemaszkowej Małgorzaty Pruchnik - Chołki a dvoch skvelých hudobníkov, kontrabasistu Wojciecha Fronta a akordeonistu Dariusza Kota.

Maďarský deň, štvrtok 12. septembra, sa uskutoční pod záštitou generálneho konzula Maďarskej republiky na Slovensku Attilu Harasztiho. Pripravil ho ďalší z partnerov projektu TRANS/MISIE, divadlo Csokonai Némzeti Színház z maďarského Debrecína. Maďarskí divadelníci prispievajú dvoma predstaveniami, monodramou *Ako vtáčik v klietke* so skvelou Zsuzsou Oláh a netradičným spracovaním Shakespearovho *Kráľa Leara*. Ešte pre divadelnými predstaveniami sa bude premietiť filmová dráma režiséra a scenáristu Szabolcsa Hajdua *Rodinné šťastie*, ktorá získala pred tromi rokmi na Medzinárodnom filmovom festivale v Karlových Varoch Krištáľový glóbus za najlepší film a Hajdu, ktorý si vo filme aj zahrál, získal aj Cenu za najlepší herecký výkon. Vyvrcholením dňa našich južných susedov bude koncert Dániela Somogyi – Tótha *Barokový organ* v Dóme s. Alžbety.

Nad českým dňom, ktorý bude v piatok 13. septembra, prevzal záštitu veľvyslanec Českej republiky na Slovensku Tomáš Tuhý. O program šiesteho festivalového dňa sa postaral partner projektu TRANS/MISIE, Národné divadlo moravsko-sliezske z Ostravy. Na čo sa môžu tešiť festivaloví diváci? Na štyri divadelné predstavenia – dve z produkcie ostravského Národného divadla moravsko-sliezskeho, ktoré do Košíc prinesie komorný muzikál *Vzruš ma!* a ruskú klasiku v podobe inscenácie hry A. N. Ostrovského *Výnosné miesto*. V Košiciach sa predstaví aj Divadlo Petra Bezruča s autorskou inscenáciou Braňa Holíčka *#niesomrasista_ale* a komorné divadlo Aréna s hrou Tomáša Vůjtky *Zmierenie*. Súčasťou českého dňa bude aj výstava *November 1989 – Cesta k slobode*, ktorú pre TRANS/MISIE pripravuje Sliezske múzeum z Opavy, besedu o prelínaní múz *Divadlo v televízii, televízia v divadle* na tento deň pripravuje redaktorka RTVS Ľuba Kolová a tešiť sa môžu aj priaznivci filmu a opery. V rámci festivalu sa predstaví film *Zajtra sa bude...*, ktorý je filmovým záznamom jednej z najúspešnejších súčasných operných inscenácií u našich západných susedov, ktorá netradičným spôsobom priblížila politický proces s Miladou Horákovou z obdobia päťdesiatych rokov minulého storočia.

Posledný deň festivalu, sobota 14. septembra, bude opäť slovenský. V diskusii s názvom *The City of the Wind of Change* sa môžete stretnúť s aktérmi novembrových udalostí pred tridsiatich rokov, košické Divadlo na Peróne uvedie svoju autorskú inscenáciu o súčasnej dobe s názvom *Na stáž!*. Festival vyvrcholí záverečným koncertom Štátnej filharmónie Košice, na ktorom pod taktovkou dirigenta Maroša Potokára zaznie premiéra pôvodnej skladby košického skladateľa Adriána Harvana, orchestrálna suite *Spomienky Jána Cikkera* a Koncert pre husle a orchester D dur Petra Iljiča Čajkovského so sólistom Daliborom Karvayom.

Okrem festivalových podujatí pripravili organizátori aj bohatý sprievodný off program. Počas celého festivalu bude pri Historickej budove ŠDKE prebiehať streetartový workshop pod vedením známeho košického streetartového umelca Viktora Fehera. Živo bude aj vo festivalovom mestečku za divadelnou budovou. Okrem ochutnávky festivalového piva a ďalších nápojov sa budú môcť deti počas celého festivalu zabaviť v detských tvorivých dielniach. Festivalové mestečko bude aj miestom neformálnych stretnutí s umelcami, ale napríklad aj miestom živého vysielania Rádia Regina.

Projekt Medzinárodného festivalu umení TRANS/MISIE sa zrodil v polovici júna 2017 v poľskom mestečku Lancut neďaleko Rzeszowa, kde zástupcovia divadiel zo šiestich krajín podpísali memorandum o jeho vzniku. Partnerov projektu spája prihraničná poloha, ktorá praje vzájomnému prenikaniu kultúr. Z toho vyplýva iný ako centristický pohľad na skutočnosť. Jeho základom je regionálna komunita a jedinečná identita pohraničia. Základným cieľom festivalu, ktorý sa každoročne bude uskutočňovať v inom meste a v inom štáte, je vybudovanie spoločného priestoru. V tom sa budú zdieľať nápady a hodnoty, inšpirácia a motivácia a bude sa v ňom posúvať umelecké dianie. Premiérový ročník TRANS/MISIE sa uskutočnil na prelome augusta a septembra 2018 v poľskom Rzeszowe. Jeho organizátorom bol Teatr im. W. Siemaszkowej. Titul festivalu znel – „1918. Koniec a začiatok.“ Venovaný bol 100. výročiu udalostí, ktoré mali obrovský význam pre strednú a východnú Európu a priniesli nové usporiadanie so vznikom nových nezávislých štátov.

Podrobnejšie informácie na www.trans-misie.sk.

Košice, 28. augusta 2019

Svjatoslav Dohovič
PR komunikácia